

Projekt

z dnia 15 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia ..... 2022 r.

**w sprawie oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i zabezpieczenia
przeciwpowodziowego Miasta Rybnika za 2021 rok**

Na podstawie art. 12 ust. 9d, w związku z art. 92 ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 528),

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Samorządu i Bezpieczeństwa,

Rada Miasta Rybnika

uchwala:

§ 1. Dokonać pozytywnej oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego Miasta Rybnika za 2021 rok w oparciu o informację stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dokonać pozytywnej oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika za 2021 rok w oparciu o informację stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....
Rady Miasta Rybnika
z dnia ..... 2022 r.

Komenda Miejska
Państwowej Straży Pożarnej
w Rybniku

Raport z działań realizowanych w 2021 roku
na terenie Miasta Rybnika

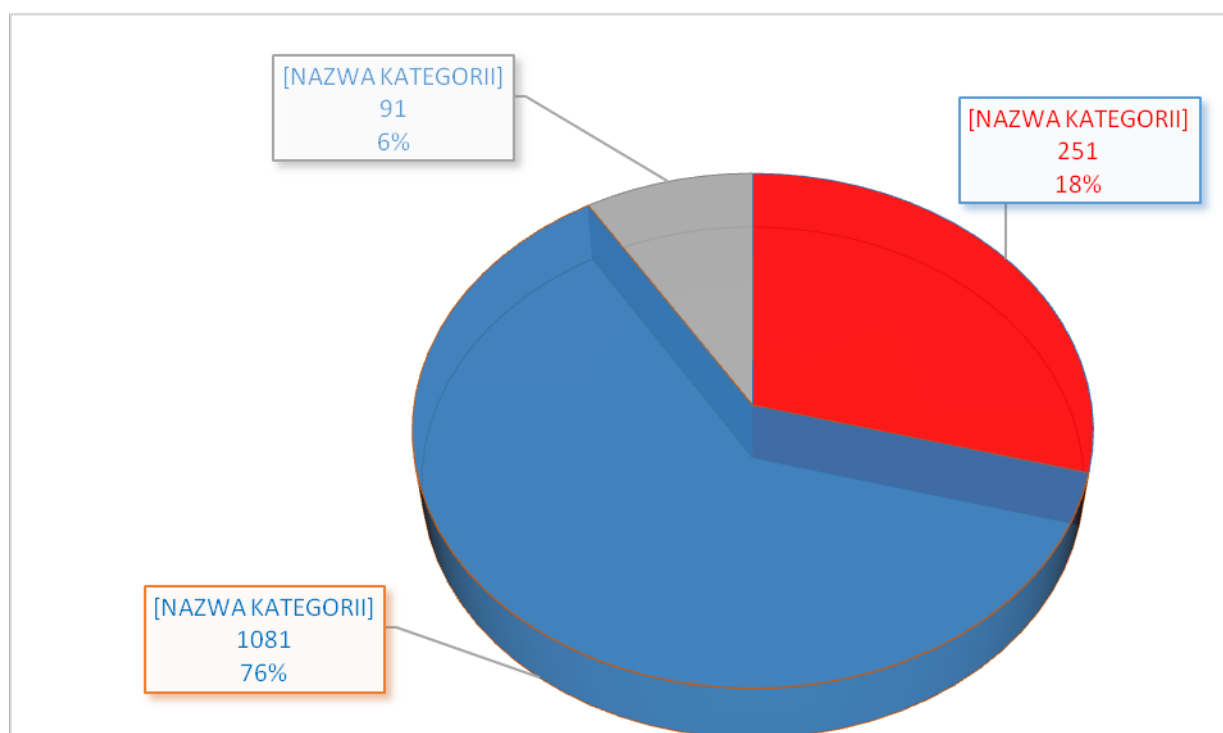
Rybnik, dnia 28 styczeń 2022 roku

1. Działania ratowniczo-gaśnicze

Działania ratowniczo-gaśnicze mają na celu podejmowanie czynności związanych z ochroną życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidacją przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego zdarzenia nie będącego pożarem ani klęską żywiołową.

W 2021 roku na terenie miasta Rybnika działania ratowniczo-gaśnicze były podejmowane **1423 razy**. Sumaryczna liczba interwencji podejmowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie całego obszaru chronionego wyniosła 2300 (miasto Rybnik oraz powiat rybnicki).

Rys. 1. Podział działań ratowniczo-gaśniczych na terenie miasta Rybnika według rodzaju:

Szczegółową statystykę ilości zdarzeń przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Działania ratowniczo – gaśnicze realizowane przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta Rybnika

Powiat / gmina	Pożary					Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Razem interwencji
	Razem	małe	średnie	duże	bardzo duże			
m. Rybnik	251	249	2	0	0	1081	91	1423

Tabela 2. Porównanie liczby pożarów w latach 2020 i 2021 na terenie miasta Rybnika uwzględniając rodzaj obiektu

Powiat / gmina	Obiekty użyteczności publicznej		Obiekty mieszkalne		Obiekty produkcyjne		Obiekty magazynowe		Środki transportu		Lasy (państwowe i prywatne)		Uprawy, rolnictwo		Inne obiekty		Razem	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
miasto Rybnik	6	6	115	78	2	6	3	1	19	30	6	2	6	3	149	125	306	251

Tabela 3. Porównanie liczby pożarów w latach 2020 i 2021 na terenie miasta Rybnika uwzględniając przyczynę powstania pożaru

Podział administracyjny	miasto Rybnik	
	2020	2021
Ogółem	306	252
Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	67	49
NOD przy posługiwaniu się substancjami łatwopalnymi i pirotechnicznymi	0	1
NOD przy prowadzeniu prac pożarowo-niebezpiecznych	1	0
NOD w pozostałych przypadkach	17	18
Nieostrożność Osób Nieletnich (NON) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	1	0
NON w pozostałych przypadkach	2	1
Wady urządzeń i instalacji elektrycznych, w szczególności przewody, osprzęt oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń grzewczych	23	19
Wady elektrycznych urządzeń grzewczych, w szczególności: piece, grzałki, kuchnie	2	0
Wady urządzeń grzewczych na paliwo stałe	3	0
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe	54	38
Wady urządzeń grzewczych na paliwo ciekłe	1	1
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo ciekłe	0	0
Wady urządzeń grzewczych na paliwo gazowe	0	0
Wady procesów technologicznych	0	0
Wady środków transportu	7	16
Samozapalenia biologiczne	1	1
Podpalenia (umyślne) w tym akty terroru	114	89
Požary jako następstwo innych miejscowych zagrożeń	2	1
Inne przyczyny	8	10
Nieustalone	2	3

Tabela 4. Porównanie liczby miejscowych zagrożeń w latach 2020 i 2021 na terenie miasta Rybnika uwzględniając rodzaj występującego zagrożenia

Rodzaj miejscowego zagrożenia	miasto Rybnik	
	2020	2021
Silne wiatry	80	102
Przybory wód	33	85
Opady śniegu	0	6
Opady deszczu	83	83
Chemiczne	52	49
Ekologiczne	0	1
Radiologiczne	0	0
Budowlane	7	4
Infrastruktury komunalnej	9	16
W transporcie drogowym	122	132
W transporcie kolejowym	0	1
W transporcie lotniczym	0	1
Na obszarach wodnych	13	9
Medyczne	137	283
Pozostałe	305	309
Razem	841	1081

Poniżej przedstawiono kilka przykładów działań ratowniczo-gaśniczych obrazujących charakter zdarzeń i zagrożeń z jakimi mierzono się w roku 2021:

- 25 lutego – Rybnik ul. Chwałowicka - pożar budynku gospodarczego z garażem. Pożarem objęty był parter budynku gospodarczego, w którym znajdował się garaż (w środku samochód osobowy oraz inny sprzęt). Podczas przeszukiwania pomieszczeń odnaleziono poparzoną i nieprzytomną kobietę, z zachowanymi funkcjami życiowymi. Poszkodowana została przetransportowana przez Zespół Ratownictwa Medycznego na miejsce lądowania śmigłowca Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, który przetransportował ją do szpitala.
- 13 kwietnia – Rybnik ul. Józefa Pukowca - utrata przytomności w łazience. Zdarzenie miało miejsce na pierwszym piętrze budynku wielorodzinnego. Działania straży pożarnej polegały na pomocy Zespołowi Ratownictwa Medycznego w reanimacji. Po próbie reanimacji Zespół Ratownictwa Medycznego odstąpił o czynności ratunkowych.
- 30 czerwca – Rybnik ul. Przejazdowa - pożar budynku jednorodzinnego po uderzeniu pioruna. Pożarem objęta była połowa dachu i część elewacji ocieplonej styropianem.

- 15 października – Rybnik ul. Obwiednia Południowa - zderzenie trzech samochodów osobowych. W pojazdach podróżowało w sumie osiem osób. Do szpitala przewieziono kobietę i niemowlę, dwie osoby odmówiły przewozu do szpitala, a pozostałe cztery nie wymagały hospitalizacji.
- 31 października – Rybnik ul. Sportowa - zderzenie czołowe dwóch samochodów osobowych. Pojazdami łącznie podróżowało sześć osób, jeden z samochodów uderzył również w budynek. Przybyły na miejsce Zespół Ratownictwa Medycznego zbadał uczestników zdarzenia i zdecydował o zabraniu czterech osób do szpitala.
- 13 grudnia – Rybnik ul. Boguszowicka - zderzenie czołowe dwóch samochodów osobowych. Zespół Ratownictwa Medycznego po przebadaniu poszkodowanych zabrał trzy osoby do szpitala.

2. Działania związane z pandemią

Rok 2021 był rokiem związanym z prowadzeniem wielu działań związanych ze zwalczaniem zagrożenia koronawirusem SARS CoV-2. Wiele z tych działań miało charakter wspomagający inne służby i instytucje:

- w ramach Narodowego Programu Szczepień do Komendy Miejskiej PSP w Rybniku dostarczono 35 tysięcy ulotek propagujących wiedzę na temat profilaktyki oraz szczepień przeciw COVID-19, które przekazano do jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Druhny i druhowie realizowali kolportowanie ulotek do mieszkańców.
- dowożenie do punktów szczepień osób z ograniczoną mobilnością i osób starszych,

Zdj. Dowożenie do punktów szczepień osób z ograniczoną mobilnością i osób starszych

- strażacy zostali zaangażowani w akcję dystrybucji maseczek ochronnych i płynów do dezynfekcji, które zostały przekazane za pośrednictwem Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach z Agencji Rezerw Materiałowych do wszystkich parafii i szkół na terenie miasta Rybnika i powiatu rybnickiego.
- jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu miasta Rybnika i powiatu rybnickiego zabezpieczały i pomagały w organizacji punktów szczepień.

Ponadto w związku z zagrożeniem koronawirusem COVID-19 zaktualizowano i wprowadzono szereg procedur dotyczących m.in.:

- ograniczenia dostępu na teren komendy,
- zasad udziału ratowników w działaniach ratowniczo-gaśniczych z uwzględnieniem możliwości wystąpienia kontaktu z osobą zakażoną,
- stworzono procedurę dotyczącą Zapasowego Miejsca Pracy (ZMP),
- wprowadzono weryfikację przyjętych zdarzeń pod kątem możliwości wystąpienia kontaktu z osobami zakażonymi.

3. Organizacja Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, zgodnie w obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, funkcjonuje na trzech poziomach: krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Na terenie miasta Rybnika skupia on Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku oraz 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Ponadto na terenie miasta Rybnika działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych niewłączonych do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz dwie Zakładowe Straże Pożarne. Dysponentem jednostek OSP oraz ZSP jest Stanowisko Kierowania Komendanta Miejskiego PSP w Rybniku.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku:

Limit etatów przyznanych dla Komendy Miejskiej PSP w Rybniku wynosi 102, w tym:

- 99 etatów funkcjonariuszy,
- 2 etaty cywilne pomocnicze,
- 1 etat w korpusie służby cywilnej.

Zatrudnienie na koniec 2021 roku przedstawia się następująco:

- 99 funkcjonariuszy,
- 4 osoby na etatach cywilnych (1 osoba na całym etacie, 1 osoba zatrudniona na 1/2 etatu i 2 osoby na 1/4 etatu)

Aktualnie strażacy podwyższają swoje kwalifikacje zawodowe:

- w Centralnej Szkole Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie - 1 osoba,
- w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie – 4 osoby,
- w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie - 1 osoba.

Podstawowe parametry struktury zatrudnienia w tut. jednostce na koniec 2021 roku obejmują:

- zatrudnienie wg systemu pełnienia służby – w systemie zmianowym służbę pełni ok. 82,8% ogółu zatrudnionych funkcjonariuszy, zaś 17,2% w systemie codziennym,
- wg korpusu: oficerowie stanowią ok. 16,2% ogółu zatrudnionych, aspiranci – 19,2%, podoficerowie - 58,5%, szeregowi – 6,1%.

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego:

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej działając na podstawie właściwego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji włączył do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu miasta Rybnika.

Tabela 5. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek OSP w KSRG

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych	Samochody ratowniczo- gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego z terenu miasta Rybnika						
1.	Kamień	22	-	1	-	1
2.	Boguszowice	18	1	1	-	-
3.	Kłokocin	32	-	-	1	-
4.	Popielów	23	-	1	-	-
5.	Golejów	19	1	-	1	-
Razem		114	2	3	2	1

Inne jednostki:

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na terenie miasta Rybnika wspiera 9 jednostek OSP oraz 2 jednostki ZSP.

Tabela 6. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek OSP spoza KSRG z terenu miasta Rybnika

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych (wiek 18-65 lat)	Samochody ratowniczo-gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki OSP nie włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego						
1	Chwałęcice	14	1	-	-	-
2.	Chwałowice	31	-	1	-	-
3.	Gotartowice	29	-	1	1	-
4.	Grabownia	18	1	-	-	-
5.	Niewiadom	19	-	1	-	-
6.	Ochojec	20	-	1	-	-
7.	Orzepowice	18	-	1	-	-
8.	Stodoły	13	-	1	-	-
9.	Wielopole	28	-	1	-	-
Razem		190	2	7	1	0

Tabela 7. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek ZSP

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych	Samochody ratowniczo- gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki Zakładowej Straży Pożarnej						
1.	ZSP PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik	57	2	1	-	-
2.	ZSP KWK Ruch Jankowice	19	-	1	-	-
Razem		76	2	2	-	-

4. Zadania z zakresu doskonalenia systemu operacyjnego

W związku z ograniczeniami wynikającymi z pandemii koronawirusa COVID-19 Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku odstąpiła od ćwiczeń dla Kompanii Odwodowej Nr 11 Rybnik, oraz zaplanowanych ćwiczeń na obiektach.

W roku 2021 odbyły się następujące zawody sportowo-pożarnicze:

- 11.09.2022 roku – XI Memoriał Pożarniczy im kpt. Adama Byczka w Dzimierzu,
- 3.10.2021 roku – terenowe zawody sportowo-pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych miasta Rybnika.

Realizując zadania związane z przygotowaniem strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych i Zakładowych Straży Pożarnych do wykonywania czynności ratowniczo-gaśniczych, Komenda Miejska przeprowadziła następujące kursy:

- kurs podstawowy wznowiony z 2020 roku ukończony 18.09.2021 r. - ukończyło 33 druhów,
- kurs podstawowy 30.08.2021 r. – 09.10.2021 r. – ukończyło 38 druhów,
- kurs podstawowy 26.10.2021 r. – kurs został przerwany w związku z sytuacją epidemiologiczną COVID-19 na terenie miasta Rybnika i powiatu rybnickiego.

Wyposażenie w sprzęt ratowniczy:

Wspólne działania realizowane przez władze samorządowe, zarządy jednostek OSP i rybnicką komendę pozwoliły w 2021 roku na pozyskanie dotacji dla jednostek OSP i dalsze istotne zmiany w zakresie wyposażenia w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy oraz wyposażenie indywidualne strażaka:

- OSP Kamień pozyskało nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 3/28/4,8 Scania. Koszt zakupu wyniósł 948.330,00 zł, a kwoty dofinansowania wyniosły: Urząd Miasta Rybnik - 548.330,00 zł, Narodowy/Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 100.000,00 zł, Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy 300.000,00zł.
- OSP Chwałęcice pozyskało nowy lekki samochód ratowniczo-gaśniczy GLBM 1/1 Opel Movano. Koszt zakupu wyniósł 359.800,00 zł, a kwoty dofinansowania wyniosły: Urząd Miasta Rybnik - 184.800,00 zł, Urząd Marszałkowski – 175.000,00 zł.
- OSP Boguszwice, OSP Popielów, OSP Chwałowice, OSP Orzepowice i OSP Kamień otrzymały dotacje z Narodowego/Wojewódzkiego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w łącznej kwocie 27 987,00 zł dla wszystkich jednostek.

Ponadto jednostki OSP włączone do KSRG otrzymały dotacje, których wysokości obrazuje poniższa tabela:

Tabela 8. Dotacje jednostek OSP w KSRG z terenu miasta Rybnika za 2021 rok

Wydatki bieżące

L.p.	OSP	Sprzęt techniki specjalnej	Wypożyczenie osobiste i ochronne	Suma dotacji
1.	Boguszowice	2 700,00		2 700,00
2.	Kamień	2 500,00		2 500,00
3.	Kłokocin		6 600,00	6 600,00
4.	Golejów		7 650,00	7 650,00
5.	Popielów	7 300,00		7 300,00
	suma	12 500,00	14 250,00	26 750,00

Rozdział dotacji dla jednostek OSP spoza KSRG przekazywanych przez MSWiA obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9. Dotacje jednostek OSP spoza KSRG z terenu miasta Rybnika za 2021 rok

Wydatki bieżące

L.p.	OSP	Sprzęt techniki specjalnej	Sprzęt informatyki i łączności	Wypożyczenie osobiste i ochronne	Suma dotacji
1.	Chwałęcice			940,00	940,00
2.	Gotartowice			1 000,00	1 000,00
3.	Grabownia	1 300,00			1 300,00
4.	Ochojec	960,00		500,00	1 460,00
5.	Orzepowice	1 530,00			1 530,00
6.	Niewiadom		2 000,00		2 000,00
7.	Wielopole		1 600,00		1 600,00
	suma	3 790,00	3 600,00	2 440,00	9 830,00

Ponadto każda jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w KSRG i spoza KSRG z terenu miasta Rybnika otrzymała dofinansowanie w wysokości 5 000 zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Dyspozycyjność jednostek OSP:

Dyspozycyjność strażaków ochotników, a więc możliwość podjęcia przez nich działań ratowniczo-gaśniczych zależy od takich elementów jak: miejsce pracy, miejsce przebywania podczas alarmowania, stan psychofizyczny w trakcie alarmowania, aktualność badań dopuszczających do udziału w działaniach ratowniczych.

Działania ratowniczo-gaśnicze w 2021 roku potwierdziły, że gotowość ochotników utrzymuje się na wysokim poziomie, umożliwiającym szybki wyjazd zastępów do akcji. Podkreślić trzeba, że nowoczesne techniki alarmowania – system selektywnego uruchamiania syren alarmowych z poziomu Stanowiska Kierowania Komendanta Miejskiego w Rybniku wraz z przekazaniem sygnału alarmu na telefony komórkowe powoduje, że druhowie w ciągu kilku minut są gotowi do podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych.

Ilość podejmowanych interwencji przez jednostki OSP przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Ilość i rodzaj podejmowanych interwencji przez jednostki OSP z terenu miasta Rybnika

		Ogółem			Razem
Jednostka	KSRG	P	MZ	AF	
1224221 OSP Kamień	Tak	6	40	4	50
1224208 OSP Boguszowice	Tak	28	87	4	119
1224207 OSP Kłokocin	Tak	7	28	0	35
1224211 OSP Popielów	Tak	21	55	1	77
1224204 OSP Golejów	Tak	11	32	2	45
1224250 OSP Niewiadom	Nie	13	82	1	96
1224249 OSP Ochojec	Nie	0	23	0	23
1224228 OSP Chwałowice	Nie	18	46	0	64
1224222 OSP Chwałęcice	Nie	0	22	1	23
1224210 OSP Gotartowice	Nie	10	47	2	59
1224225 OSP Orzepowice	Nie	5	51	7	63
1224224 OSP Stodoły	Nie	1	15	1	17
1224223 OSP Wielopole	Nie	3	31	2	36
1224226 OSP Grabownia	Nie	4	55	0	59
suma					766

5. Czynności kontrolno-rozpoznawcze. Działalność na rzecz poprawy bezpieczeństwa pożarowego

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej i przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie nakładają na osoby fizyczne, prawne, organizacje lub instytucje korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu szereg obowiązków z tego zakresu, a do najważniejszych należą:

- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz zapewnienie konserwacji oraz napraw w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

W celu egzekwowania powyższych obowiązków Państwowa Straż Pożarna przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze. W ramach czynności kontrolnych sprawdzono stan bezpieczeństwa w 139 obiektach, między innymi w:

- obiektach użyteczności publicznej (szkoły, żłobki, kluby dziecięce, punkty przedszkolne, obiekty handlowe, administracyjne, usługowe, gastronomiczne, widowiskowo – sportowe, itp.),
- 5 obiektach zamieszkania zbiorowego (hotele, domy pomocy społecznej, noclegownia miejska, ośrodek interwencji kryzysowej dla kobiet),
- 1 budynku mieszkalnym wielorodzinnym,
- obiektach produkcyjno-magazynowych (budynki produkcyjne, instalacje technologiczne poza budynkami, magazyny i hurtownie, stacje paliw i gazu płynnego, place składowe, itp.), oraz 3 obiektach stwarzające zwiększone zagrożenie poważną awarią przemysłową,
- 1 gospodarstwie rolnym
- 6 leśnictwach w Nadleśnictwie Rybnik, Rudy Raciborskie, Pszczyna.

W 73 obiektach stwierdzono łącznie 319 usterek i nieprawidłowości mających wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego.

Przeprowadzono również 2 kontrole w zakładach stwarzających zwiększone ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zakwalifikowanie do tej grupy zakładów wynika z art. 269 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2021 roku poz. 1973 z późn. zm.). Na terenie miasta funkcjonują 3 takie zakłady:

- PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Rybniku ul. Podmiejska,
- Eloros sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Rybniku ul. Strefowa 22,
- Energia Gaz ul. Kłokocińska 51 w Rybniku.

O zaliczeniu ich do grupy zakładów ZZR decyduje występowanie na terenie danego zakładu substancji niebezpiecznych, w ilości przekraczającej wartości progowe określone w przepisach szczegółowych. W zakładach tych występuje szereg substancji niebezpiecznych, lecz decydujący wpływ na takie zakwalifikowanie mają:

- mazut – PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Rybniku ul. Podmiejska,
- substancje skrajnie łatwopalne, wysoce łatwopalne i łatwopalne (propan – butan), w Energia Gaz ul. Kłokocińska 51 w Rybniku,
- tlen ciekły w Eloros sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Rybniku ul. Strefowa 22.

Stan bezpieczeństwa w tych zakładach jest niezwykle istotny ze względu na możliwość stwarzania zagrożenia poza granicami zakładów. Strefy zagrożenia wynikające z możliwości uwolnienia substancji niebezpiecznych obejmują swym zasięgiem w jednym przypadku budynki mieszkalne. Wyniki kontroli, wydane decyzje oraz określenie występujących zagrożeń są publikowane na stronach internetowych KM PSP w Rybniku.

Po przeprowadzonych w 2021 roku kontrolach i odbiorach:

- wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- zajęto 36 stanowisk w sprawie dopuszczenia obiektów, zakładów do użytkowania, w tym w 6 przypadkach wniesiono sprzeciw, uwagi bądź zastrzeżenia w sprawie rozpoczęcia użytkowania obiektów,
- wydano 33 opinie dotyczące: organizowanych imprez masowych (4 opinie), spełnienia wymagań przepisów przeciwpożarowych w obiektach (21 opinii – na podstawie kontroli w 2021r oraz kontroli z lat wcześniejszych), spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej dotyczących operatów przeciwpożarowych tworzonych w związku z magazynowaniem zbieraniem lub przetwarzaniem odpadów (8 opinii).

W 2021 roku kontynuowano kontrole oraz dokonywano oceny stanu zabezpieczeń przeciwpożarowych składowisk odpadów oraz zakładów wytwarzających lub przetwarzających odpady. Łącznie w 2021r. przeprowadzono 13 kontroli w takich zakładach. Kontrole poprzedzone były oceną wykonanych operatów przeciwpożarowych opracowywanych dla poszczególnych zakładów. W jednym przypadku przeprowadzona kontrola wykazała rozbieżności pomiędzy zapisami umieszczonymi w operacie przeciwpożarowym, a stanem zastanym w zakładzie.

Z uwagi na panującą sytuację epidemiczną związaną z wirusem Covid-19 w roku 2021 ograniczono coroczne działania profilaktyczne na rzecz poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa pożarowego, czy też promujących zasady bezpiecznego zachowania się. Ograniczenia te związane były z brakiem możliwości organizacji spotkań, czy też szkoleń w sposób bezpośredni. Niezależnie od tego, w przedmiotowym zakresie prowadzono działania związane z:

- bieżącą współpracą z lokalną prasą i mediami, dzięki którym, poprzez przekazywanie istotnych informacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej docierają one do mieszkańców,
- działaniami w ramach kampanii informacyjno-profilaktycznej „Czujka na Straży Twojego Bezpieczeństwa” – w formie ulotek, plakatów, informacji w mediach,
- działaniami w ramach kampanii informacyjno-profilaktycznej MSWiA „Kręci mnie bezpieczeństwo”,
- dokonaniem oceny stopnia przygotowania organizatorów i opiniowanie sporządzonej dokumentacji do organizowanych dla mieszkańców miasta i powiatu imprez masowych.

6. Zabezpieczenie kwatermistrzowsko - techniczne

W 2021 roku dzięki wsparciu finansowemu ze strony jednostek samorządu terytorialnego doposażyliśmy rybnicką jednostkę ratowniczo – gaśniczą między innymi w następujący sprzęt:
Przenośny detektor ozonu:

Automatyczne kamizelki pneumatyczne do ratownictwa wodnego (6szt.):

W celu zwiększenia bezpieczeństwa strażaków zakupiono środki ochrony indywidualnej oraz odzież specjalną w ilościach:

- ubrania specjalne - 22 kpl.,
- ubrania koszarowe - 22 kpl.,
- rękawice specjalne - 19 par,
- rękawice techniczne - 2 par,
- buty specjalne gumowe - 7 par,
- buty specjalne skórzane - 3 par,
- kominiarki - 5 szt.

Na potrzeby zabezpieczenia ratowników podczas działań związanych z COVID-19 doposażono tutejszą jednostkę w:

- kombinezony ochronne - 102 szt.,
- półmaski filtrujące FFP2 - 924 szt.,
- rękawice nitrylowe - 13 000 par

Mając na uwadze, że wyekwipowanie osobiste strażaka decyduje o jego bezpieczeństwie i skuteczności prowadzonych działań, staramy się na bieżąco odtwarzać zniszczone w działaniach umundurowanie.

Zakupiono również środki neutralizujące negatywne skutki zdarzeń drogowych w ilości:

- 1300 kg sorbentu,
- 610 l dyspergentu,
- 1000 kg środka pianotwórczego.

Na bazę samochodową Komendy Miejskiej PSP w Rybniku w 2021 roku składało się 13 pojazdów. Podczas działań ratowniczo - gaśniczych, strażacy naszej jednostki posługiwali się 70 zestawami różnego rodzaju sprzętu silnikowego. Na chwilę obecną do wymiany w związku z przyjętym w PSP czasookresem eksploatacji kwalifikują się samochody: Suzuki Vitara, Skoda Octavia, Skoda Roomster, średni samochód ratowniczo-gaśniczy Renault Midlum oraz lekki samochód ratownictwa technicznego Renault Mascott (tab.1)

Tabela 1. Ilość pojazdów pożarniczych przeznaczonych do wymiany ze względu na przekroczony normatyw eksploatacyjny.

Lp.	Wyszczególnienie			Norma eksploatacji [lat]	KM PSP Rybnik	
					Ilość pojazdów w danej grupie	Do wycofania ze względu na okres eksploatacji
1.	Samochody osobowe	Samochody osobowe przystosowane do przewozu do 5-ciu osób	Wszystkie	10	2	2
2.		Samochody osobowe przystosowane do przewozu od 6-ciu do 9 osób (mikrobusy)	Wszystkie	12	1	0
3.		Samochody osobowo - terenowe	Wszystkie	12	2	1
4.	Samochody ciężarowe	Samochody ciężarowe o masie całkowitej do 3,5t (w tym zaopatrzeniowe)	Wszystkie	12	1	0
5.		Samochody ciężarowe o masie całkowitej powyżej 3,5t (w tym zaopatrzeniowe)	Wszystkie	15	1	0
6.	Autobusy	Autobusy	Wszystkie	15	0	0
7.	Pojazdy specjalne	Samochody ratowniczo - gaśnicze	- Lekkie - Średnie - Ciężkie	12 8 10	0 1 2	0 1 0
8.		Podnośniki i drabiny (mechaniczne i hydrauliczne)	Wszystkie	20	1	0
10.		Samochody specjalne (ratownictwa technicznego, medycznego, chemicznego, dowodzenia)	- Lekkie - Średnie - Ciężkie	12 15 20	1 1 0	1 0 0
11.	Przyczepy, naczepy	Przyczepy i naczepy	- Cysterny ze stali nierdz. - Pozostałe	20 15	1 8	0 2

W ubiegłym roku dokonano również prac remontowych w celu poprawy warunków pełnienia całodobowej służby. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- wymiana nawierzchni bitumicznej wjazdu na plac wewnętrzny komendy wraz z wyznaczeniem miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych,

- wykonanie remontu pokrycia dachowego oraz elewacji wieżownicy i garażu,

Ponadto zmodernizowano system monitoringu wizyjnego obiektu oraz rozbudowano system łączności dyspozytorskiej na Stanowisku Kierowania Komendanta Miejskiego:

Ocena
stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego
Miasta Rybnika
za 2021 rok

Spis treści:

- I. Wprowadzenie.
- II. Charakterystyka zbiorników wodnych Miasta Rybnika stanowiących zagrożenie powodziowe.
- III. Osłona hydrometeorologiczna i zabezpieczenie przeciwpowodziowe.
- IV. Działania dotyczące zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta.
- V. Podsumowanie.

Załącznik 1. Obszary zagrożone zalaniem.

Załącznik 2. Podstawowe parametry hydrograficzne zlewni rzeki Ruda
i jej głównych dopływów na terenie Miasta Rybnika.

Załącznik 3. Charakterystyka posterunków wodowskazowych.

Załącznik 4. Syreny alarmowe zlokalizowane w okolicach terenów zalewowych.

Załącznik 5. Sprzęt przeciwpowodziowy w magazynach miejskich sprzętu OC
oraz w magazynach innych jednostek i podmiotów.

I. Wprowadzenie

Zagrożenie powodziowe jest jednym z zagrożeń jakie uwzględnia w swojej działalności Miasto wraz z funkcjonującymi służbami ratowniczo-porządkowymi. Skala tego zagrożenia jest proporcjonalna do istniejącej sieci hydrograficznej, a także zależy od stanów pogody. Sieć hydrograficzną Miasta stanowi rzeka Ruda, która jest prawobrzeżnym dopływem górnej Odry wraz z dopływami, w tym największym – rzeką Nacyna. Podstawowe parametry zlewni rzeki Ruda i jej głównych dopływów na terenie Miasta Rybnika określa tabela w załączeniu.

Na terenie Miasta występują dwa ważne ze względu na zagrożenie powodziowe sztuczne akweny tj.: Zalew Rybnicki oraz Zbiornik Wodny „Paruszowiec”. Powstały w 1973 roku Zalew wraz z zatokami bocznymi (Grabownia, Orzepowice, Gzel, Pniowiec) zajmuje łącznie przy normalnym eksploatacyjnym poziomie piętrzenia (rzędna 220,00- 221,00 m n.p.m.) wód powierzchnię ok. 555 ha tj. 5,55 km². Warunki technologiczne i stopień zanieczyszczenia rzek wymusiły skanalizowanie rzeki Nacyna na długości Zalewu i połączenia jej odpływu z korytem rzeki Ruda poniżej zapory czołowej Zalewu Rybnickiego. Drugi co do znaczenia Zbiornik Wodny „Paruszowiec” powstał (jako staw) w latach międzywojennych wskutek przegrodzenia koryta rzeki Ruda na 32,5 km jazem o konstrukcji drewnianej. Jaz ten został przebudowany w latach 1967-68 jako konstrukcja żelbetonowa. Jednakże wieloletnia akumulacja denną osadów oraz skutki powodzi z lipca 1997 roku, spowodowały konieczność pilnej renowacji zbiornika, co też uczyniło Miasto w 1998 r. w ramach odbudowy zniszczeń popowodziowych. Zbiornik aktualnie zajmuje powierzchnię 12,4 ha przy dopuszczalnym poziomie piętrzenia (rzędna 227,37 m n.p.m.).

Powódź 100-lecia jaka wystąpiła także na terenie Miasta w lipcu 1997 roku oraz wezbrania wód, w tym z maja i czerwca 2010 roku, a także analizy wezbrań wód powierzchniowych wskazują, że zagrożenie powodziowe jest wprost proporcjonalne do intensywności opadów deszczu w ciągu 2-3 kolejnych dni, a odwrotnie proporcjonalne do drożności koryt cieków wodnych i poziomu retencji utrzymywanego w zbiornikach wodnych. Doświadczenia zagrożenia powodziowego z przełomu maja i czerwca 2010 oraz ostatnie z czerwca 2013 (rejon ul. Partyzantów i sąsiadującego boiska sportowego) dowodzą także znaczenia utrzymania sprawnej i konserwowanej kanalizacji deszczowej. Również dość intensywne opady deszczu w dniach 12-15 października 2020r. spowodowały przekroczenie stanów ostrzegawczych na kontrolowanych odcinkach rzek i urządzeń wodnych oraz lokalne podtopienia przy ul. Skalnej i ul. Korczaka. Dotyczy to szczególnie rowów przy drogach z drożnymi przepustami oraz odpowiedniego odprowadzenia wód deszczowych z obszarów dużych parkingów i hipermarketów. Istotnym jest również konieczność likwidacji „dzikich” kładek nad rzekami i potokami powodujących niebezpieczne piętrzenie wody w czasie wezbrań. Zagrożenie powodziowe (katastrofalne) także możliwe jest w przypadku istotnego przerwania ciągłości konstrukcji zapory czołowej Zalewu Rybnickiego – w odniesieniu do rejonów

położonych poniżej tej zapory (część dzielnicy Rybnik-Stodoły). Dotyczy to głównie mieszkańców ulic: Stalowej, Ks. Szramka, Jaworowej, Cisowej oraz Szerokiej. Podobne zagrożenie możliwe jest w przypadku zniszczenia jazu Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” przy maksymalnym piętrzeniu wody. Dotyczy to odpowiednio obiektów położonych bliżej koryta rzeki Ruda i najbliższych cieków wodnych, w szczególności mieszkańców ulic: Nadbrzeżnej, Cichej, Wielopolskiej i częściowo: Olszowej, Strzeleckiej i Stawowej (w pobliżu rzeki). Zagrożenie powodziowe typu opadowego oraz od intensywnie topniejącego śniegu może stwarzać niebezpieczeństwo także mieszkańcom części położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek, stawów i cieków ulic: Partyzantów, Rybackiej, Daszyńskiego, Śląskiej, Skalnej i Wierzbowej i ostatnio także ulicy Korczaka.

Podejmowane szczególnie w ostatnich 24-ch latach przez Miasto działania zabezpieczające przed możliwością wystąpienia zagrożenia powodziowego wynikają z zakresu usuwania skutków powodzi z lipca 1997 r. a także z realizacji ustaleń zapisanych w protokołach z corocznych przeglądów i kontroli urządzeń hydrotechnicznych, rzek i cieków występujących na terenie Miasta oraz doraźnych kontroli zewnętrznych (np. Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. oraz 12.04.2016). Wyjątkowo w 2020 roku planowany przegląd nie został zrealizowany w związku z obowiązującym od marca 2020 r. stanem epidemii. Doraźne przeglądy urządzeń wodnych w ramach ich utrzymania, lub w czasie większych opadów deszczu, były realizowane przez administratorów tych urządzeń oraz delegowanych pracowników Urzędu Miasta. 30 grudnia 2021 roku Elektrownia zorganizowała coroczny, komisyjny przegląd techniczny zapory czołowej Zalewu Rybnickiego, z którego powstał protokół uwzględniający wykonywane zadania bieżące oraz planowane do realizacji.

Zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu Miasta służy także dobra współpraca w tym zakresie z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik (Wydział Utrzymania Zbiornika Elektrowni), Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej i Komendą Miejską Policji w Rybniku, Strażą Miejską, Oddziałem Zakładu Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A., Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie (administratorem rzek Ruda i Nacyna), Rybnickimi Służbami Komunalnymi oraz Zarządem Zieleni Miejskiej. Także rybnicki oddział Wód Polskich (Nadzór Wodny Rybnik, przy ul. Białych 5) ułatwia interwencje i rozwiązywanie bieżących problemów związanych z rzekami na terenie Rybnika.

II. Charakterystyka zbiorników wodnych Miasta Rybnika stanowiących zagrożenie powodziowe.

1. Zbiornik zaporowy elektrowni (Zalew Rybnicki) - PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik:

- 1) Powierzchnia:
530 ha (wg danych elektrowni z dnia 15.03.2017 r.)
przy piętrzeniu wody w przedziale rzędnych 220,00 do 221,00 m npm .
- 2) Przeznaczenie:
używany jako zbiornik technologiczny służący do chłodzenia bloków elektrowni, pełni także funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz rekreacyjne.
- 3) Rezerwa przeciwpowodziowa:
w granicach rzędnych 221,00 do 221,30 m npm stanowi pojemność 1,38 mln m³ wody.
- 4) Właściciel:
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik.

2. Zbiornik Wodny „Pniowiec” :

- 1) Powierzchnia:
46,4014 ha - Powierzchnia całkowita nieruchomości wraz z przyległym terenem.
- 2) Przeznaczenie:
zbiornik boczny „Zalewu Rybnickiego”, aktualnie używany do celów rekreacyjno-wypoczynkowych.
- 3) Poziom wody:
utrzymuje się na poziomie wód zbiornika głównego elektrowni, gdyż połączony jest z nim syfonem rurowym.
- 4) Właściciel:
Miasto Rybnik w imieniu, którego gospodarzem zbiornika jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji na podstawie Umowy użyczenia Nr M.6850.6.2017 z dnia 24.07.2017 roku. Wcześniej właścicielem był EDF Polska S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik).

3. Zbiornik Wodny „Paruszowiec” :

- 1) Powierzchnia:
12,4 ha - przy piętrzeniu wody maksymalnie na rzędnej 227,37 m npm .
- 2) Przeznaczenie:
używany jako zbiornik do poboru wody przemysłowej najpierw byłej Huty „Silesia” i KWK „Chwałowice”, a następnie po przekazaniu Miastu dla Oddziału Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A., pełni także funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego (w małym stopniu) oraz rekreacyjne.
- 3) Rezerwa przeciwpowodziowa:
w granicach rzędnych 226,87 do 227,37 m npm

stanowi pojemność 0,056 mln m³ (56 tys m³) wody przy całkowitej pojemności zbiornika wynoszącej 210 tys m³

4) Właściciel:

Miasto Rybnik w imieniu, którego gospodarzem zbiornika jest Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku (od dnia 22.11.2017 r.).

Użytkownik Polski Związek Wędkarski (PZW) Koło Nr 105 Silesia w Rybniku (dzierżawca) oraz Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A. (na podstawie pozwolenia wodno-prawnego – decyzja Wojewody z 10.08.1998 r. i 21.08.2001- zmiana oraz Decyzja Prezydenta Miasta z 23.06.2016 r. dla EC PGG Sp. z o.o. na pobór wody a także pozwolenie wodno-prawne na piętrzenie wody wydane przez Starostę Rybnickiego w dniu 15.07.2016 r. dla Miasta Rybnika - decyzje zobowiązujące jednocześnie do utrzymania jazu i urządzeń związanych zbiornika w zakresie ochrony przeciwpowodziowej).

III. Osłona hydrometeorologiczna i zabezpieczenie przeciwpowodziowe.

Osłonę hydrometeorologiczną Miasta Rybnika stanowią utrzymywane posterunki wodowskazowe, oraz system współdziałania w czasie występowania zagrożenia powodziowego. Na terenie Miasta występują trzy posterunki wodowskazowe (charakterystyka w załączonej tabeli) oraz dwa posterunki wodowskazowe usytuowane bezpośrednio przy zaporach czołowych Zalewu Rybnickiego i Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”. Posterunek z odczytem elektronicznym na rzece Ruda przy ul. Sygnały w dzielnicy Gotartowice utrzymuje i monitoruje Biuro Prognoz Hydrologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW) we Wrocławiu. Natomiast posterunek z odczytem elektronicznym przy rzece Ruda obok ul. Nadbrzeżnej utrzymuje i pobiera pomiary PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik - Wydział Utrzymania Zbiornika.

Zabezpieczenie przeciwpowodziowe Miasta stanowią wały przeciwpowodziowe i planowane do akcji p/powodziowej tereny zalewowe tzw. poldery. Wały przeciwpowodziowe występują jedynie na odcinku tzw. „cofki” tj. wzdłuż obu brzegów rzeki Ruda na odcinku: most w ciągu ul. Gliwickiej do wlotu rzeki do Zalewu Rybnickiego i pozostają w zakresie utrzymania powodziowego PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik. Tereny zalewowe występują w dolinie rzeki Ruda na odcinku od ulicy Nadbrzeżnej do stawów rybnych i basenu „Ruda” przy ul. Gliwickiej, obszar tzw. „Kencerza” (na pograniczu Rybnika i Żor, który miał pierwotnie tworzyć drugi ochronny dla elektrowni zbiornik w Gortatowicach - Rowniu, a którego budowa została zaniechana). Ponadto przewiduje się, że terenami zalewowymi dodatkowo będą mniejsze, niezagospodarowane tereny, położone w obniżeniach po obu stronach rzek Ruda, Nacyna i większych cieków wodnych, w tym tereny leśne.

System współdziałania w okresie zagrożenia powodziowego wynika z organizacji właściwych służb i zadań określonych prawnie, a także z realizacji tych zadań na terenie Miasta. Miasto Rybnik w zakresie zwalczania zagrożeń powodziowych zwłaszcza w ostatnich 24-ech latach ściśle współpracuje z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku, głównego ustawowo realizatora ratownictwa powodziowego na terenie działania. Służy temu organizacja wspólnego Stanowiska Kierowania przy KM PSP (w tym Powiatowe Stanowisko Kierowania KM PSP i Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego), w ramach realizacji na terenie Miasta przepisów o straży pożarnej, systemu wczesnego ostrzegania, a także zarządzania kryzysowego. Informacje i ostrzeżenia otrzymywane ze szczebla wojewódzkiego (WCZK, WSK PSP i IMiGW) są dalej przekazywane ustalonym odbiorcom na terenie Miasta Rybnika i powiatu rybnickiego, celem podjęcia planowanych działań zabezpieczających. Jednocześnie podejmuje się monitorowanie stanów wód poprzez przekaz pomiarów notowanych elektronicznie w posterunkach wodowskazowych oraz z odczytu okresowego dokonywanego z pomocą Straży Miejskiej, KM PSP na posterunkach przy ul. Wierzbowej, Nadbrzeżnej oraz jazie Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”, a także w innych ustalonych doraźnie miejscach. Stan monitorowanych w czasie zagrożenia powodziowego wód jest przedmiotem oceny sytuacji przez zbierający się doraźnie Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego, który następnie wypracowuje decyzje w zakresie współdziałania. Decyzje te są dalej przekazywane do wykonawców, nadzorowane, weryfikowane i rozliczane.

Zespół nadzoruje zagrożenie powodziowe od wystąpienia aż do ustąpienia i usunięcia ewentualnych skutków zagrożenia. W czasie realnego, w ocenie Zespołu, zagrożenia powodziowego, Prezydent Miasta (lub Wojewoda) ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy oraz zarządza ewakuację zagrożonych mieszkańców. W ramach bezpośredniego ostrzegania zagrożonych powodzią mieszkańców Miasta przewiduje się także ogłaszanie komunikatów ostrzegawczych przez lokalne środki masowego przekazu, elektroniczne syreny alarmowe (z możliwością emisji głosu) zlokalizowane na danym obszarze oraz urządzenia nagłaśniające zamontowane na pojazdach samochodowych.

IV. Działania dotyczące zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta.

W ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta podejmowane są stałe i okresowe działania służące przeciwdziałaniu potencjalnemu zagrożeniu. Obejmują one zarówno działania planistyczne, organizacyjne, inwestycyjne jak i logistyczne.

1. Działania planistyczne:

Zadania związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym zostały zapisane w Planie Obrony Cywilnej – w części Plan ewakuacji (przyjęcia) na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny (Ewakuacja III stopnia), oraz w Planie Zarządzania Kryzysowego Miasta – Załącznik Funkcjonalny nt. Ewakuacji I i II stopnia oraz Załącznik Funkcjonalny zawierający Plan operacyjny ochrony przed powodzią Miasta Rybnika. Obszary zagrożenia powodziowego zostały naniesione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rybnika (wydruk na załączonej mapce).

2. Działania organizacyjne:

Miasto co roku, cyklicznie organizuje we współdziałaniu z KM PSP, zarządami zagrożonych dzielnic miasta i administratorami urządzeń wodnych, rzek i cieków, przegląd w okresie wiosennym (ostatni w dniach 26 i 31 maja 2021). W 2020 roku z powodu wprowadzanych obostrzeń związanych z pandemią COVID-19, nie przeprowadzano komisyjnych przeglądów. Wykonywane były doraźne i niezbędne przeglądy branżowe. Wspomniane wcześniej przeglądy wiosenne nie obejmują zbiornika wodnego elektrowni. Natomiast corocznie, przedstawiciele Miasta (Wydział Ekologii oraz Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) są zapraszani do udziału w organizowanym przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik przeglądzie zapory czołowej i urządzeń związanych ze zbiornikiem (ostatni 30.12.2021). Ustalenia zapisane w protokołach z tych przeglądów są przekazywane wykonawcom i rozliczane. W ramach przeprowadzonych przeglądów zwraca się dodatkowo uwagę na otoczenie oraz porządek w rejonach działania komisji, co pomaga w szybkim przywracaniu ładu i usuwaniu usterek w kontrolowanych miejscach. Natomiast uwagi i propozycje zgłaszane przez członków komisji w zakresie organizacyjnym są niezwłocznie konsultowane i w przypadku zasadności wprowadzane w życie. Tą drogą uwzględniono m.in. propozycje Inspektora Budowlanego, dzięki czemu zabezpieczono stały nadzór budowlany w zakresie konserwacji jazu z przyległym murem oporowym z jednoczesnym dokonywaniem aktualizacji w prowadzonej dokumentacji eksploatacyjnej Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”.

Potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego uwzględniane są także przy organizacji systemów ostrzegania i alarmowania a także popularyzacji niezbędnej wiedzy mieszkańców w zakresie zagrożenia powodziowego i sposobów postępowania - broszury, plakaty, strona internetowa Urzędu Miasta w zakresie Powszechnej Samoobrony. Do celów zwalczania zagrożeń powodziowych wykorzystywane są przede wszystkim siły KM PSP, OSP, RSK, WOPR - Oddziału w Rybniku oraz formacji ochrony ogólnej obrony cywilnej. Zorganizowany na terenie Miasta system zarządzania kryzysowego zapewnia współdziałanie służb, ważniejszych inspekcji i wydziałów Urzędu Miasta w ramach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz codziennych dyżurów Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK).

3. Działania inwestycyjne:

Usuwanie skutków powodzi z lipca 1997 r. oraz maja i czerwca 2010 r. a także ustalenia zapisane w kolejnych protokołach z cyklicznych przeglądów rzek i urządzeń wodnych oraz protokołów Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. oraz 12.04.2016 r., były i są w głównej mierze podstawą przygotowania oraz realizacji inwestycji, remontów, modernizacji i konserwacji obiektów wodnych, a także technicznych na terenie Miasta.

Jak zapisano wyżej, skutki powodzi z lipca 1997 r. były przyczyną m.in. kompleksowej przebudowy zniszczonego Zbiornika „Paruszowiec” w 1998 roku. Natomiast w ramach ustaleń miasto wybudowało i przekazało IMiGW O/Wrocław (po reorganizacji) posterunek wodowskazowy na rzece Ruda w dzielnicy Gotartowice. IMGW, następnie włączył ten posterunek do Systemu Monitoringu i Osłony Kraju tzw. SMOK. Dzięki temu miasto korzysta z dostępu do danych IMGW w sposób bezpośredni, gdzie pracownicy PCZK w Rybniku poprzez stronę internetową mogą w każdej chwili sprawdzić aktualny poziom wody w rzece na tym punkcie pomiarowym. Dodatkowym zabezpieczeniem dla terenu położonego wzdłuż ulicy Nadbrzeżnej stał się zmodernizowany w 2011 r. system kanalizacji w tym rejonie. Poprawieniu ochrony przeciwpowodziowej Miasta służą także przebudowane (na wniosek komisji) mosty i legalne kładki ostatnio przy ul. Nadbrzeżnej, Za Torem oraz most w ciągu bocznej ulicy Sygnały w rejonie stawów rybnych w dzielnicy Gotartowice. Także zgodnie z ustaleniami dotychczasowi administratorzy rzek istniejący do końca 2017 roku, przeprowadzali remonty brzegów, połączone z pogłębianiem (odmulaniem) dna, a w tym między innymi:

- 1) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gliwicach, Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu (istniejący do końca 2017 r.) administrujący rzekę Ruda, w ostatnich latach wykonał remont kapitalny między innymi:
  - ul. Nadbrzeżna – na odcinku most w ciągu ul. Gliwickiej i umocnienie brzegów w tym wyrw w korycie rzeki wzdłuż całej ulicy Nadbrzeżnej do Mostu w ciągu ul. Mikołowskiej;
  - Gotartowice (okolice stawów rybnych) – kapitalny remont stopnia wodnego i koryta rzeki Ruda (w tym wycięcie i usunięcie z koryta rzeki drzew i zarośli) oraz likwidacja rozmyć brzegowych i ustabilizowanie skarp brzegowych rzeki na odcinkach bezpośrednio przylegających do wyremontowanego mostu w ciągu bocznej ulicy Sygnały.
  - remont kapitalny koryta rzeki Ruda w rejonie ul. Partyzantów.Ponadto RZGW regularnie zlecało corocznie koszenie i konserwację ustalonych odcinków brzegów rzeki Ruda.
- 2) Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (ŚZMiUW) w Katowicach, Biuro Terenowe w Raciborzu (istniejący do końca 2017 r.), administrujący rzekę Nacyna i ważniejsze jej dopływy, mimo skromnych środków finansowych w ostatnich latach dokonał między innymi:

- remontu brzegów rzeki Nacyna na odcinku most w ciągu ul. Kotucza do Parku Tematycznego przy Kampusie;
- remontu Potoku Boguszowickiego, cieku z Przegędzy i cieku Niedobczyckiego-Pludry.

W ostatnich latach istnienia ŚZMiUW miał problemy z realizacją zadań wynikających z ustaleń podjętych w czasie prowadzonych przeglądów rzek i urządzeń wodnych Miasta. W związku z powyższym Miasto zainicjowało kilka spotkań, w którym uczestniczyli przedstawiciele administratora rzeki Nacyna. Spotkania owocowały podejmowaniem ustaleń, które miały być mobilizujące dla administratora do realizacji priorytetowych zobowiązań wraz z pozyskaniem stosownych środków budżetowych na ich wykonanie.

- 3) Od początku 2018 roku obowiązki dotychczasowych administratorów rzek Ruda i Nacyna tj. Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach - Zarządu Zlewni Górnej Odry w Raciborzu oraz Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach - Biura Terenowego w Raciborzu przejęło nowo powstałe Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, które w 2018 roku oprócz prac doraźnych nie realizowało żadnych prac konserwacyjnych na administrowanym terenie w obrębie Miasta Rybnika. Natomiast w 2019 roku wykonało konserwację części cieku Boguszowickiego, zabudowało część wyrw w korycie rzeki Nacyna, usuwało wielokrotnie powstające tamy bobrowe w cieku Boguszowickim. W 2020 roku realizowało usuwanie tam bobrowych w cieku Boguszowickim oraz cieku Przegędzkim, wykonało konserwację części rzek Ruda i Nacyna, części cieku Niedobczyckiego i cieku Gzel, realizowało roboty utrzymaniowe na rzece Ruda przy ul. Partyzantów. W 2021 roku wykonało odmulanie koryta rzeki Nacyna w dzielnicy Zamysłów, oraz konserwację części potoku Boguszowickiego. Ponadto wykonywało częściowe wykaszanie skarp rzek i cieków na administrowanym przez siebie obszarze. W sytuacjach wymagających podjęcia niezbędnych działań, Zespół Wsparcia Technicznego „Wód Polskich” niezwłocznie przystępował do działania zmierzającego do likwidacji powstałego zagrożenia.
- 4) Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A. przeprowadził w 2006 roku remont kapitalny jazu i muru oporowego Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” oraz wykonuje corocznie odmulanie i konserwację tzw. „cofki” na różnych długościach rzeki Ruda powyżej wlotu do Zbiornika. W 2009 i 2010 roku wykonał remont lewego przyczółka jazu, remont zastawek jazu (2010 r.) oraz awaryjnie wymienił jedną z zastawek górnych jazu (2020 r.). Oprócz tego przeprowadza coroczną regulację i konserwację tych zastawek. Ponadto Zakład Elektrociepłowni w zakresie odpowiedzialności corocznie ustala z Miastem i realizuje zamierzenia konserwacyjne związane z bezpiecznym funkcjonowaniem Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” oraz tzw. „cofki”.

- 5) PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik na administrowanym przez siebie odcinku rzeki Ruda tj. odcinek cofki (na wysokości „Carefour”), zgodnie z opracowaną dokumentacją przeprowadziła w 2013 r. kompleksowy remont koryta rzeki na odcinku od mostu w ciągu ul. Gliwickiej do jazu w rejonie ujścia rzeki do kanału cofki. Prace w szczególności polegały na uregulowaniu koryta rzeki i wzmocnieniu kamiennym skarp koryta. Przeprowadziła wycinkę drzew na skarpach odwodnych. Odtworzyła elementy zejścia (schodki i balustrada) do wodowskazu na rzece Ruda przy ul. Nadbrzeżnej, na którym elektrownia monitoruje poziom wody w tym rejonie.
- Zakres prac realizowany przez elektrownię na obiektach zbiornika "Rybnik", to przede wszystkim: remont bieżący umocnień betonowych skarp kanału cofki zbiornika w zakresie odtworzenia uszkodzonych fragmentów dylatacji oraz wymiany uszkodzonych fragmentów płyt, remont bieżący umocnień betonowych kierownicy ziemnej oraz usunięcie mas ziemnych z koryta kanału cofki zbiornika w celu przywrócenia pierwotnego przekroju czynnego - rejon ujścia Nacyny od pompowni Nacyna, do pierwszego progu na wysokości ogródków działkowych, rejon ujścia rz. Ruda do zbiornika Elektrowni na długości cofki.
- 6) Miasto Rybnik (Wydział Ekologii), będące administratorem melioracji szczegółowej dokonało w 2002 r. przedłużenia potoku „Młynówka”, poza obszar zabudowany przy ul. Nadbrzeżnej, wyprowadzając wody potoku do rzeki Ruda w pobliżu mostu w ciągu ul. Gliwickiej. Ta inwestycja w sposób skuteczny oddaliła zagrożenie podtopieniami mieszkańców ulicy Nadbrzeżnej i przyległych (co było zasadniczą przyczyną zalania w lipcu 1997 r.). W 2001 r. Miasto wykonało remont odcinka rz. Ruda na długości od jazu Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” do ul. Mikołowskiej (tzw. wypad), natomiast w 2003 r. dokonało remontu kanału ulgi (wzdłuż Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”), wraz z kompleksową wycinką drzew na jego skarpach w 2010 roku. W 2017 roku firma geodezyjna wykonała pomiary na Zbiorniku Wodnym „Paruszowiec” celem określenia wysokości progu przelewowego wód do kanału ulgi zgodnego z aktualnym pozwoleniem wodno-prawnym wydanym decyzją Starosty Rybnickiego Nr OŚ.6341.11.2016 z dnia 15.07.2016 roku. Zgodnie z pomiarami geodezyjnymi został wykonany stopień kamienny przelewu bocznego (kanału ulgi). Przy okazji wykonywanych prac na betonowych słupach zastawek jazu zbiornika wodnego pojawiły się tablice z zaznaczoną linią wskazującą maksymalny poziom piętrzenia wody w zbiorniku „Paruszowiec”. Ponadto miasto regularnie zleca w miarę zabezpieczonych środków finansowych konserwację rowów melioracyjnych (melioracja polega na odwadnianiu i nawadnianiu gruntów rolnych) i rowów odwadniających np. odwodnienie dróg będące w ewidencji Wydziału Ekologii, a także okresowo konserwację odcinka rzeki Ruda w zakresie odpowiedzialności na odcinku – Jaz Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” do mostu w ciągu ul. Mikołowskiej, oraz odmulanie na odcinku cofki od mostu kolejowego w górę rzeki Ruda do

ul. Partyzantów, oraz przeprowadza koszenie skarp rzeki Nacyna na odcinku od ul. Wierzbowej do ul. Reymonta.

- 7) Miasto Rybnik (Wydział Inwestycji) w 2012 roku wykonało remont lewego przyczółka jazu zbiornika wodnego „Paruszowiec”.
- 8) Miasto Rybnik (Wydział Dróg) w 2012 r. zakończyło przebudowę kładki dla pieszych usytuowanej na rzece Ruda wzdłuż ul. Nadbrzeżnej (obok restauracji „Basztowa”) i uzyskało pozwolenie na jej użytkowanie. W 2013 r. wykonano przebudowę obiektu mostowego wzdłuż ul. Za torem. W miejscu poprzedniego mostu powstała podwyższona kładka pieszo-rowerowa. Również w 2013 r. został wyremontowany obiekt mostowy w ciągu ul. Janasa nad Potokiem Niedobczyckim (Pludry), zgodnie z zawartą z KWK „Marcel” ugodą w zakresie naprawy szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego. W roku 2014, z koryta rzeki Ruda pod mostem wzdłuż ul. Sygnały (obok siedziby firmy „Sadex”) zostały usunięte wystające fragmenty drewnianych pali (pozostałości po poprzednim moście) a brzegi koryta rzeki w bezpośrednim sąsiedztwie mostu zostały umocnione. W 2014 r. zostały wykonane prace remontowe mostu (boczna ul. Sygnały) na rzece Ruda w dzielnicy Gotartowice w okolicy stawów rybnych.
- 9) Miasto Rybnik (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) zorganizowało zakup i instalację 9-iu nowoczesnych, elektronicznych syren alarmowych umożliwiających ostrzeganie i alarmowanie w rejonach zagrożenia powodziowego przy ulicach: Mikołowskiej 94, Różańskiego 14A, Łącznej 12A, Łącznej 62, Wolnej 17, Rymera 24, Zwonowickiej 5, Ziolowej 3 i Św. Maksymiliana 26. Ponadto utrzymuje sprawność wcześniej zainstalowanej syreny silnikowej przy ulicy: Sygnały 62.
Dodatkowo na pozostałym obszarze Miasta znajdują się syreny elektroniczne przy ulicach: Ks. Joński 25, Grunwaldzkiej 18, Broniewskiego 26, Lompy 6, K. Miarki 64, Małachowskiego 44, Świerkłańskiej 42, Reymonta 69, Jastrzębskiej 3A, Wodzisławskiej 123, Orzepowickiej 15A, Gliwickiej 105, Morcinka 18, Kościuszki 23 i Niedobczyckiej 191 oraz syreny silnikowe zainstalowane w jednostkach OSP, jednej szkole i zakładach pracy, które są wykorzystywane w systemie ostrzegania i alarmowania zagrożonej ludności.
- 10) Szkody powstałe po powodzi w maju i czerwcu 2010 r. oraz prace związane z ich usuwaniem wykazywane w protokołach z przeprowadzonych przeglądów rzek i urządzeń melioracyjnych poszczególnych byłych administratorów tj. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach - Zarządu Zlewni Górnej Odry w Raciborzu (Protokół z dnia 08.06.2010 r.), Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach - Biura Terenowego w Raciborzu (Protokół z dnia 10.06.2010 r.), jak również w protokołach Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. i 12.04.2016 r. były już w większości przypadków zrealizowane przez poszczególnych administratorów w zależności od otrzymywanych na te cele środków finansowych.

- 11) Zgodnie z decyzją Prezydenta Miasta Rybnika, od dnia 22.11.2017 roku, nowym gospodarzem Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” wraz z terenami przyległymi jest Zarząd Zieleni Miejskiej (ZZM) w Rybniku – jednostka organizacyjna Miasta. ZZM w 2019 roku zakończył remont pomostu (mola) znajdującego się na wodach Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” wraz z przygotowaniem nowej drogi umożliwiającej użytkownikom dostęp do tego obiektu.
- 12) Jesienią 2020 r. Zarząd Zieleni Miejskiej wykonał nowy przelew boczny w formie ścianki szczelnej Larsena oraz umocnienie skarp kanału Ulgi przy przelewie bocznym za pomocą koszy gabionowych (wypełnione kamieniem).

4. Działania logistyczne:

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 247/2012 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie: utworzenia miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowego dla Miasta Rybnika oraz Zarządzeń Nr 47/2014 z dnia 31 stycznia 2014 r. i Nr 518/2015 z dnia 04 września 2015 r. Prezydenta Miasta Rybnika w sprawie zmiany lokalizacji miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowych, utworzonych na podstawie zarządzenia Nr 247/2012 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2012 roku, Miasto Rybnik (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) utrzymuje magazyny przeciwpowodziowe, które stanowią zasadnicze zabezpieczenie potrzeb materiałowych w czasie zagrożenia powodziowego. Aktualne wyposażenie magazynów przedstawia tabela w załączeniu. Sprzęt magazynowany do celów przeciwpowodziowych jest uzupełniany w miarę jego wydawania do akcji (głównie jak dotąd worki, folia budowlana, plandeki, taśma ostrzegająca-techniczna, czasami buty gumowe) oraz poszerzany o inne środki (np. zakupione w 2007 r. zapory p/powodziowe napełniane wodą oraz pozyskany nieodpłatnie w 2009 i 2018 r. sprzęt z magazynu przeciwpowodziowego Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych).

Część tego sprzętu (w szczególności worki i folia budowlana) do szybkiego wydania, znajduje się w Punkcie Straży Miejskiej (Punkt Informacyjny – stara kancelaria) w Urzędzie Miasta Rybnika przy ul. Chrobrego 2, w budynku jednostki OSP w Golejowie, w pomieszczeniach magazynowych przy ul. Mikołowskiej 27 oraz w zasobach Rybnickich Służb Komunalnych.

Magazyny przeciwpowodziowe Miasta aktualnie znajdują się przy ul. Gliwickiej 257 w Rybniku-Golejowie (budynek OSP) oraz przy ul. Mikołowskiej 27.

Oprócz magazynów przeciwpowodziowych prowadzonych przez Urząd, na terenie Miasta znajduje się jeszcze jeden magazyn przeciwpowodziowy PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik prowadzony przez Wydział Utrzymania Zbiornika Elektrowni.

Dodatkowym wsparciem w prowadzeniu akcji jest możliwość wykorzystania pomp szlamowych, pól spalinowych oraz agregatów prądotwórczych przetożnych bęących na wyposażeniu jednostek OSP Miasta Rybnika, w które jednostki są

systematycznie doposażane, oraz dwóch łodzi motorowych udostępnianych przez ŚWOPR Rybnik w zamian za otrzymany od Miasta w ramach umowy użyczenia silnik do łodzi Merkury oraz oddanej do użytkowania w ramach umowy użyczenia łodzi Mariusz (własność Miasta pozyskana z Komendy Wojewódzkiej Policji).

Piasek potrzebny zwykle do napełniania worków, a także sprzęt transportowy w czasie zagrożenia powodziowego zabezpieczają Rybnickie Służby Komunalne. Ponadto w ramach świadczeń rzeczowych istnieje możliwość wykorzystania samochodów ciężarowych w zakładach pracy na terenie Miasta.

W związku z możliwością zarządzenia ewakuacji zagrożonych w czasie powodzi (czy tylko podtopienia) mieszkańców Miasta zostały opracowane odpowiednie procedury i zabezpieczone warunki. W przypadku decyzji o ewakuacji ludności z terenów zagrożonych katastrofalnym zatopieniem w związku z realną groźbą przerwania zapór czołowych jednego z zagrożonych zbiorników – służby porządkowe Miasta będą ostrzegać i informować o podjętych decyzjach oraz informować o organizacji całej akcji. Przewiduje się regulację doraźną ruchu w zagrożonym rejonie, uruchomienie z udziałem Zarządu Transportu Zbiorowego specjalnych kursów autobusów dla ewakuowanych. Ewakuację zwierząt gospodarczych w bezpieczne miejsce (m.in. boiska piłkarskie, budynki gospodarcze RSP Wielopole lub stadnina koni w Rybniku Stodołach). Uruchomienie miejsc przyjęcia (wytypowane internaty, hotele, szkoły, domy kultury, itp.) dla tych ewakuowanych, którzy nie będą mogli być przyjęci przez krewnych i przyjaciół w bezpiecznych miejscach. Zabezpieczenie niezbędnych struktur ewidencyjnych ewakuacji i warunków socjalno-bytowych w miejscach przyjęcia.

Podobnie w sytuacji ewakuacji doraźnej osób zagrożonych w innych rejonach Miasta będzie prowadzona akcja informacyjna, organizowany transport do uruchamianych miejsc przyjęcia, zabezpieczenie ewakuowanej ludności w miejscach przyjęcia na czas występowania zagrożenia powodziowego oraz inne konieczne w danych warunkach formy pomocy.

V. Podsumowanie.

Nabyte doświadczenia szczególnie podczas wystąpienia powodzi z lipca 1997 roku oraz z maja i czerwca 2010 roku, jak również budowany od tego czasu system współdziałania opierany o obowiązujące przepisy przynosi efekty w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta. Szczególnie znajduje to odbicie w regularnie organizowanych przeglądach rzek i urządzeń wodnych. Przeprowadzane w tym czasie, w terenie konsultacje stron związanych z zagrożeniem powodziowym ułatwiają wzajemne zrozumienie potrzeb i możliwości ich realizacji. Ustalane w protokołach zadania są uwzględniane w planach, a następnie realizowane (w miarę zabezpieczenia odpowiednich środków). Podobnie było także w 2016 roku, kiedy Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gliwicach, Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu w ramach

uzyskanych oszczędności zorganizował i przeprowadził w listopadzie 2016 roku remont kapitalny koryta rzeki Ruda w rejonie ulicy Partyzantów w ramach usuwania zniszczeń zapisanych w protokołach z przeglądu rzek.

Utrzymanie drożności rzek i pozostałych cieków ma duże znaczenie dla bezpieczeństwa powodziowego, a systematycznie wykonywane (choćby odcinkami czy etapami) prace wydatnie zmniejszają zagrożenie powodziowe. Jednocześnie bieżące usuwanie skutków zapadania się terenu w dzielnicach południowych Miasta spowodowanych działalnością górniczą chroni przed lokalnym podtapianiem tych terenów w szczególności z powodu większego dopływu wody opadowej lub roztopowej. Także zorganizowane struktury dyspozytorskie służb wraz z zapleczem logistycznym, służą szybkiej mobilizacji właściwych sił i środków na wypadek wystąpienia zagrożenia powodziowego, co już wielokrotnie było praktycznie testowane.

Zarządzanie miejskim Zbiornikiem Wodnym „Paruszowiec” w okresie powodziowym ułatwiają wymagane instrukcje zaktualizowane dodatkowo, na zlecenie Miasta przez Przedsiębiorstwo Inżynierskie „Cermet-Bud” Sp. z o.o. w Krakowie w 2000 roku tj. „Instrukcja postępowania na wypadek awarii zbiornika wodnego Paruszowiec”, która obejmuje postępowanie w sytuacji awaryjnej lub zagrożenia katastrofą obiektów Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” na rzece Rudzie a także „Instrukcja utrzymania i eksploatacji zbiornika wodnego „Paruszowiec”. Jednocześnie dzielenie odpowiedzialności aktualnych użytkowników tego zbiornika (Elektrociepłownie i Polski Związek Wędkarski) utrudnia sprawne współdziałanie w czasie zagrożenia powodziowego w tym rejonie.

Ostatnie doświadczenia związane ze zwalczaniem wiosennego zagrożenia powodziowego w 2010 r., a także z października 2020 roku, dowodzą znaczenia modernizacji, odbudowy i utrzymania sprawności systemu odprowadzania wód deszczowych, a także wydzielenia i zapisania w planie zagospodarowania przestrzennego Miasta terenów zalewowych tzw. „polderów”. Natomiast pełne rozpoznanie systemu odprowadzenia wód na terenie Miasta pozwoli na podejmowanie regularnych działań inwestycyjnych i konserwacyjnych, które zapewnią skuteczne kontrolowanie każdego wezbrania powodziowego.

Nowym zjawiskiem, które zaczyna występować w okresie letnim między innymi w naszym regionie jest susza. Ze zjawiskiem tym związane jest obniżanie się poziomów wód podziemnych oraz powierzchniowych, co z kolei pociąga za sobą wysuszenie zbiorników wodnych, koryt rzek i potoków. Szybkie zarastanie roślinnością wysuszonych zbiorników i koryt może doprowadzać do niebezpiecznego wylewania wód w sytuacjach nagłego ich przyboru, np. w czasie ulewnych opadów deszczu. Dodatkowo, problematyczne może stać się utrzymanie odpowiedniego, nawet minimalnego poziomu eksploatacyjnego wody na zbiorniku zaporowym Elektrowni, który zapewniałby utrzymanie cyklu produkcyjnego tego zakładu i pozwalałby na prawidłowe utrzymanie dobrego stanu technicznego zapory zbiornika i jego obwałowań. Także stały wzrost liczności chronionych bobrów i nutrii na ciekach wodnych Rybnika powoduje

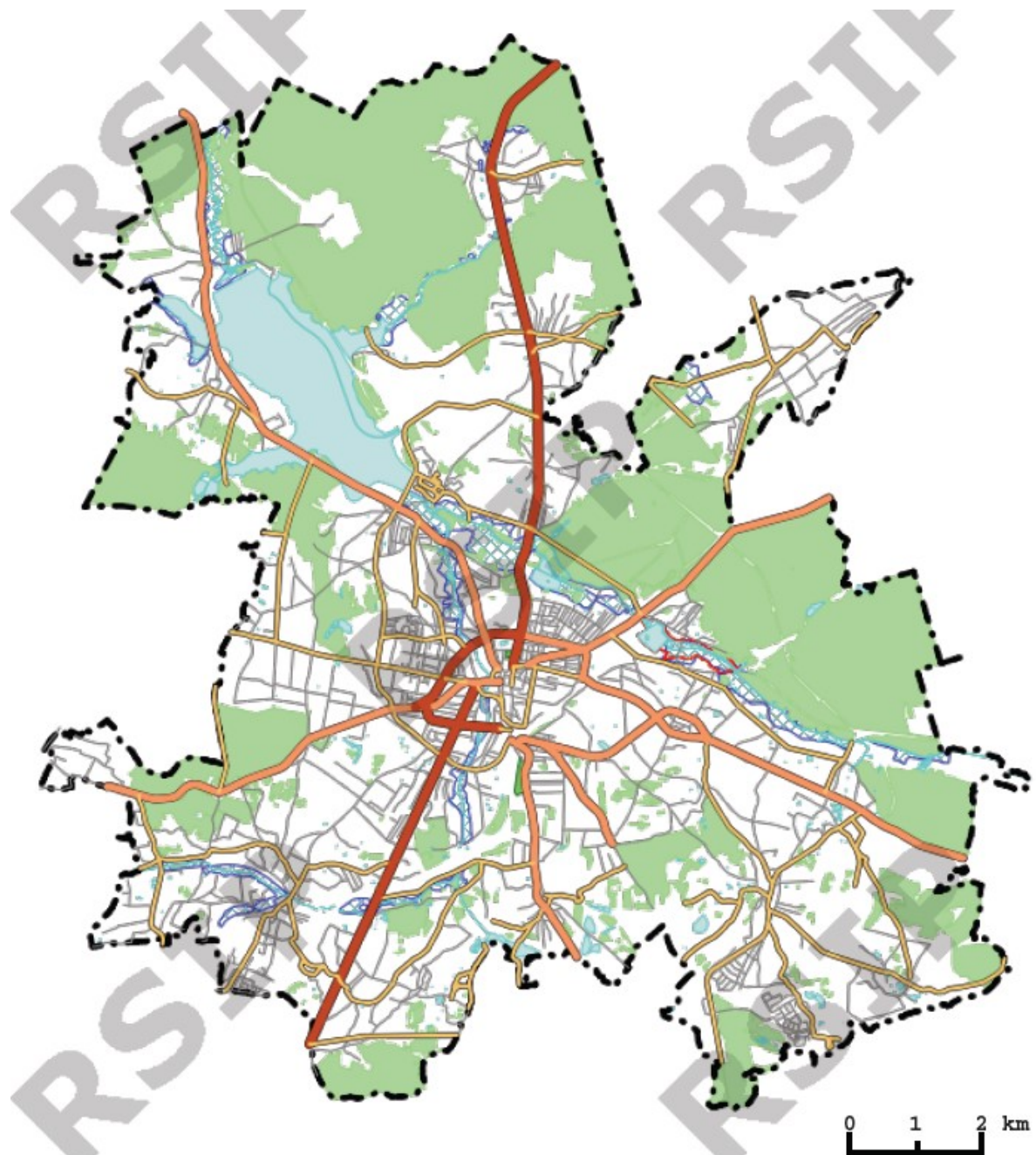
szereg doraźnych interwencji związanych często z usuwaniem przewróconych do koryt rzek drzew (powodujących lokalne piętrzenia wód) czy także usuwanie żeremi i tam wykonanych przez te zwierzęta, a także nor (grożących z kolei przeciekaniem wody). Taka sytuacja miała miejsce w jesieni 2016 roku kiedy w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK) odebrano zgłoszenia o piętrzeniu wody w Potoku Boguszowickim. W wyniku podjętej interwencji stwierdzono występowanie w korycie Potoku Boguszowickiego, w pobliżu mostu w ciągu ul. Groborza, w dzielnicy Paruszowiec-Piaski, tamy wykonanej z gałęzi o wysokości około 1,5 m, która piętrzyła wodę podtapiając sąsiednie łąki, ogródki, a nawet piwnice. W sprawie porozumiano się z ówczesnym administratorem Potoku tj. Śląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych, Biuro Terenowe w Raciborzu, który zaakceptował doraźne akcje Miasta przy likwidacji chronionych prawem tam bobrów na administrowanych ciekach. W wyniku czego Rybnickie Służby Komunalne parę razy rozbierały wciąż odbudowywaną tamę, a poziom wody w Potoku powrócił do normy. Wprawdzie zagrożenie powodziowe ma charakter losowy i trudno mimo coraz doskonalszych środków technicznych przewidzieć dokładnie miejsce i czas rzeczywistego zagrożenia, to jednak wypracowane zasady współdziałania i regularne kontakty pozwalają szybko ograniczyć skutki wystąpienia żywiołu.

Zatwierdzam:
Prezydent Miasta Rybnika

Opracował: A. Potyra

Sprawdził: A. Abrahamczyk

Załącznik 1. Obszary zagrożone zalaniem.

Skala 1:100000

Legenda:

- Obszary zagrożone zalaniem
- Granica miasta
- Lasy
- Parki
- Wody

Załącznik 2. Podstawowe parametry hydrograficzne zlewni rzeki Ruda i jej głównych dopływów na terenie Miasta Rybnika.

Lp.	Nazwa cieku wodnego	Powierzchnia całkowita zlewni [km ²]	Powierzchnia zlewni na terenie M. Rybnika [km ²]	Całkowita długość cieku [km]	Długość cieku na terenie M. Rybnika [km]	Wysokość strefy źródłowej [m n.p.m.]	Wysokość ujścia [m n.p.m.]	Średni spadek [%]	Średni przepływ w profilu ujścia [m ³ /s]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ruda	515	73,2	51,5	21,7	275	177	1,94	3,42
2	Nacyna	70	44,1	15,5	14,3	290	220	4,52	0,87
3	Potok Przegędza	13	5,3	5,6	2,5	270	225	8,04	0,075
4	Potok z Kamienia	16	4,5	7,5	2,8	270	220	6,67	0,078
5	Potok Grabownia	12	12,0	5,9	5,9	260	220	6,78	0,031
6	Potok Boguszowicki	7	7,0	10,3	10,3	280	235	4,37	0,051
7	Potok Gzel	26	2,1	8,1	1,4	280	220	7,41	0,068
8	Potok Kłokocinka	125,4	26,4	9,5	2,1	255	231	1,5	0,20

Źródło: dane Urzędu Miasta Rybnika

Załącznik 3. Charakterystyka posterunków wodowskazowych na terenie Miasta Rybnika.

Lp.	Lokalizacja - adres	Rzeka	km	Rzędna zera wodowskazu [m n.p.m.]	Rok założenia	Stany wód [m n.p.m.]		Uwagi dot. użytkownika i monitoringu
						ostrzegawczy	alarmowy	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Prawy brzeg rzeki Nacyna przy mostku w ciągu ul.Wierzbowej	Nacyna	2,2	220,67	1973	120,00	160,00	Doraźnie monitoruje Straż Miejska zakres porównawczy do poziomu rzeki
2	Lewy brzeg rzeki Ruda na skraju lasu przy ul.Nadbrzeżnej	Ruda	33,0	221,50	1971	140,00	160,00	Monitoruje Wydział Utrzymania Zbiornika Wodnego elektrowni PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik
3	Lewa skarpa rzeki Ruda na wysokości bramy RSP w Rybniku – Gotartowicach, ul.Sygnały	Ruda	37,0	228,00	2001	290,50	330,50	Monitoruje IMGW, oraz doraźnie Straż Miejska odczyt elektroniczny w PCZK

Źródło:

Dane własne Urzędu Miasta w Rybniku oraz Wydziału Utrzymania Zbiornika Wodnego elektrowni.

Uwaga:

IMGW zapowiada aktualizację progów stanów wód (ostrzegawczy i alarmowy).

Załącznik 4. Syreny alarmowe zlokalizowane w okolicach terenów zalewowych.

Syreny alarmowe mechaniczne (silnikowe) i elektroniczne Obrony Cywilnej pracujące w radiowym systemie RSWS-2000 mogą być uruchamiane z centrali alarmowej zlokalizowanej w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego przy KM Państwowej Straży Pożarnej lub lokalnie w miejscu ich instalacji. Syreny elektroniczne dodatkowo mogą emitować komunikaty głosowe nadawane w czasie rzeczywistym lub jako makra wcześniej przygotowane i wgrane w poszczególnych urządzeniach. Komunikaty głosowe można nadawać z centrali alarmowej oraz w miejscu instalacji syreny bezpośrednio z urządzenia nadawczego syreny.

Dodatkowo syreny alarmowe jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych pracujące w systemie DSP-50 sterowane drogą radiową z centrali alarmowej w KM Państwowej Straży Pożarnej lub lokalnie w miejscu instalacji, mogą być wykorzystywane do emitowania sygnałów alarmowych, akustycznych stosowanych w zakresie ostrzegania i alarmowania ludności.

Wszystkie syreny alarmowe, zgrupowane w systemach radiowych, mogą być włączone z poziomu miejskiego lub wojewódzkiego - indywidualnie (wybiórczo) lub grupowo, bądź zbiorczo wszystkie, w zależności od zaistniałej sytuacji.

Ważną rolę w ostrzeganiu ludności zamieszkałej na terenach zalewowych zbiornika wodnego elektrowni spełniają syreny alarmowe tego podmiotu gospodarczego. Wszystkie syreny są mechaniczne (silnikowe) i mogą być uruchomione indywidualnie lub zbiorowo z wewnętrznego scentralizowanego urządzenia włączającego elektrowni. Jedna z tych syren znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zapory czołowej zbiornika wodnego.

1. Lokalizacja poszczególnych syren alarmowych:
  - 1) Syreny systemu RSWS-2000 (8 urządzeń)
    - a) Fabryka Urządzeń Sygnalizacyjnych i Teletechnicznych „Sygnały” S.A.
ul. Sygnały 62
Syrena mechaniczna
    - b) Szkoła Podstawowa Nr 20
ul. Ziółowa 3
Syrena elektroniczna
    - c) Przychodnia NZOZ „PRO VITA”
ul. Mikołowska 94
Syrena elektroniczna
    - d) Szkoła Podstawowa Nr 3
ul. Wolna 17
Syrena elektroniczna

- e) Zespół Szkół Nr 5
ul. Rymera 24
Syrena elektroniczna
  - f) Szkoła Podstawowa Nr 5
ul. Różańskiego 14A
Syrena elektroniczna
  - g) Zespół Medycznych Szkół Policealnych woj. śląskiego
ul. Łączna 12A
Syrena elektroniczna dwusystemowa (dodatkowo dubler dla syreny
OSP Orzepowice)
  - h) Przedszkole Nr 37
ul. Św. Maksymiliana 26
Syrena elektroniczna
- 2) Syreny systemu DSP-50 (2 urządzenia)
- a) OSP Orzepowice
ul. Łączna 62
Syrena elektroniczna dodatkowo dublowana z syreną elektroniczną
z obiektu Zespołu Medycznych Szkół Policealnych woj. śląskiego
  - b) OSP Stodoły
ul. Zwonowicka 5
Syrena elektroniczna
- W związku z potrzebą powiadamiania ludności zamieszkałej poniżej zapory
zbiornika wodnego o zagrożeniu powodziowym, ustawienie syreny
zorientowane jest na te obszary.
- 3) Syreny zakładowe (7 urządzeń)
- a) PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia
Rybnik
ul. Podmiejska
Syreny mechaniczne, w tym jedna w sąsiedztwie zapory czołowej
zbiornika wodnego elektrowni.

Źródło: Dane własne Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności
Urzędu Miasta w Rybniku.

Załącznik 5. Sprzęt przeciwpowodziowy w magazynach miejskich sprzętu OC oraz w magazynach innych jednostek i podmiotów.

Lp.	Nazwa sprzętu	Jedn. miary	Ilość	Miejsce składowania
1	2	3	4	5
1	Worki na piasek	szt.	27349	3000 szt. - magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2 10708 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 10000 szt. - magazyn w OSP Golejów ul. Gliwicka 257 1000 szt. - punkt strażnika miejskiego ul. Bolesława Chrobrego 2 2400 szt. - RSK 241 szt. - KM PSP
2	Płótno jutowe szerokości 1,35 m (1 bela)	mb	160	magazyn ul. Mikołowska 27
3	Siatka rapitza	rolka	3	magazyn ul. Mikołowska 27
4	Folia budowlana oraz folie czarne ochronne o wym. 4,0 m x 25,0 m	m ²	1600	1000 m ² - magazyn ul. Mikołowska 27 100 m ² - punkt strażnika miejskiego ul. Bolesława Chrobrego 2 300 m ² - magazyn w OSP Golejów ul. Gliwicka 257 200 m ² - magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2
5	Folia cienka	rolka	1	magazyn ul. Mikołowska 27
6	Zapory p/powodziowe wys. 0,7m, dł. 10,0m, przekrój 0,75m	szt.	3	magazyn ul. Mikołowska 27
7	Geowłóknina o wym. 42,0 m x 3,27 m	m ²	130,8	RSK
8	Plandeki (różne wymiary)	szt.	55	wym. 15x16 m - 5 szt. magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2 wym. 10x12 m - 2 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 15x16 m - 11 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 12x18 m - 4 szt. magazyn OSP Golejów ul. Gliwicka 257 wym. 12x18 m - 7 szt. RSK wym. 10x15 m - 13 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 4x5 m - 8 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 8x10 m - 5 szt. magazyn ul. Mikołowska 27

Lp.	Nazwa sprzętu	Jedn. miary	Ilość	Miejsce składowania
1	2	3	4	5
9	Taśma ostrzegawcza biało-czerwona	mb	500	magazyn ul. Mikołowska 27
10	Taśma techniczna	rolka	1	magazyn ul. Mikołowska 27
11	Sznurek do worków	szt.	14	magazyn ul. Mikołowska 27
12	Płaszcz ochronny OP-1	szt.	5	magazyny innych jednostek i podmiotów
13	Kombinezony pogumowane L-2	szt.	4	magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2
14	Pończochy ochronne pogumowane	szt.	185	magazyn ul. Mikołowska 27
15	Rękawice ochronne	par	21	magazyn ul. Mikołowska 27
16	Ocieplacze do rękawic gumowych	szt.	40	magazyn ul. Mikołowska 27
17	Peleryny foliowe	szt.	70	magazyn ul. Mikołowska 27
18	Peleryny przeciwdeszczowe		30	magazyn ul. Mikołowska 27
19	Buty gumowe	par	152	152 pary - magazyn ul. Mikołowska 27
20	Buty rybackie	par	12	magazyn ul. Mikołowska 27
21	Kamizelka ratunkowa	szt.	30	magazyn ul. Mikołowska 27
22	Koło ratunkowe	szt.	4	magazyn ul. Mikołowska 27
23	Łopaty	szt.	214	165 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 49 szt. - RSK
24	Szpadel	szt.	50	40 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 10 szt. - RSK
25	Oskard	szt.	5	magazyn ul. Mikołowska 27
26	Siekiery ciesielskie	szt.	32	magazyn ul. Mikołowska 27
27	Bosak z drążkiem	szt.	5	magazyn ul. Mikołowska 27
28	Gwoździe	kg	21	magazyn ul. Mikołowska 27
29	Latarki elektryczne	szt.	100	magazyn ul. Mikołowska 27
30	Termos	szt.	30	9 szt. - magazyn ul. Bolesława Chrobrego 2 21 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27
31	Agregat prądotwórczy (różnej mocy)	szt.	75	magazyny innych jednostek i podmiotów
32	Łódź motorowa	szt.	3 ⁽⁷⁾	magazyny innych jednostek i podmiotów
33	Ponton	szt.	2	magazyny innych jednostek i podmiotów
34	Skuter wodny	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
35	Platforma ratownicza	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
36	Przyczepa Tramp-Trial	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
37	Przyczepa transportowa podłodziowa	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
38	Piła spalinowa (pilarka)	szt.	60	magazyny innych jednostek i podmiotów
39	Pompa spalinowa (do wody i szlamu)	szt.	61	magazyny innych jednostek i podmiotów
40	Osuszacz pomieszczeń (duży i mały)	szt.	9	magazyny innych jednostek i podmiotów

Źródło: Dane własne Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności
Urzędu Miasta w Rybniku

(1) W tym:

- 1 łódź motorowa Merkury udostępniana jest z ŚWOPR Rybnik w zamian za otrzymany od Miasta w ramach umowy użyczenia silnik do tej łodzi;
- 1 łódź motorowa Mariusz (własność miasta pozyskana z Komendy Wojewódzkiej Policji) użytkowana w ramach umowy użyczenia przez ŚWOPR Rybnik;
- 1 łódź motorowa w zasobach KM PSP Rybnik.